

Araştırma Makalesi / Research Article

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date

01/03/2021

Prof. Dr. Nadir ÇELİKÖZ
Yıldız Teknik Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü
ncelikoz@gmail.com

Yayınlanma Tarihi / The Publication Date

29/06/2021

Mustafa GÜL
Doktora Öğrencisi
Yıldız Teknik Üniversitesi
mstfg124@gmail.com

AKADEMİK OLARAK BAŞARILI VE BAŞARISIZ ÖĞRENCİLERİN GENEL BAŞARI VE BAŞARISIZLIĞA YÖNELİK ALGILARI¹

Öz

Bu araştırmanın temel amacı akademik olarak başarılı ve başarısız öğrencilerin başarı ve başarısızlığa yönelik algılarını ortaya koymaktır. Araştırma fenomenoloji (olgubilim) desenine dayalı nitel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemi olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Araştırmada odak grup görüşmesi tekniği kullanılmış, veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma sonucunda akademik başarıları yüksek olan grubun kendilerini hem akademik hem de hayat başarıları anlamında başarılı gördükleri ancak akademik başarı ile hayat başarılarını farklı olarak algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu grubun başarılı olmak için; düzenli kitap okudukları, günlük tekrar yaptıkları ancak çalışma planı yapmadıkları tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin başarılarını öğretmen, okul ve ailenin olumlu etkilediği, teknolojinin ise hem olumlu hem olumsuz etkilediği gözlenmiştir. Akademik başarıları düşük olan grubun ise kendilerini akademik anlamda başarısız gördükleri ancak hayat başarıları konusunda başarılı gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Akademik başarısızlıklarında; planlı çalışmama, kitap okumamanın yanı sıra teknoloji ve ekran boyutunun önemli etkileri olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Başarı, Başarısızlık, Odak Grup Görüşmesi.

PERCEPTIONS OF ACADEMICALLY SUCCESSFUL AND FAILED STUDENTS ABOUT OVERALL SUCCESS AND FAILURE

Abstract

The main purpose of this study is to reveal the perceptions of academically successful and unsuccessful students towards success and failure. The study is a qualitative study based on phenomenology pattern. The study group of the study was determined using criterion sampling method which is purposive sampling method. In the research, focus group interview technique was used and the data were collected through a semi-structured interview form. As a result of the study, it is concluded that the group with high academic success considers themselves successful in terms of both academic and life success but perceives academic success and life success differently. In order to succeed; they read regularly, do daily repetitions but do not make a study plan. In addition, it is observed that teacher, school and family have a positive effect on students' achievement and technology has both positive and negative effect on students' achievement. On the other hand, it is concluded that the group with low academic success considers themselves as unsuccessful in terms of academic achievement, but finds themselves successful in life. In academic failures; not reading books, technology and peer aspect are found to have significant effects as well as being unplanned.

Keywords: Success, Failure, Focus Group Meeting.

¹ Bu araştırmanın bir bölümü 27-29 Haziran 2019 tarihinde İstanbul'da düzenlenen V. TURKCESS Uluslararası Eğitim ve Sosyal Bilimler Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur

Giriş

Eğitim tarihinde uzun yıllar boyunca; Başarı ve başarısızlık kavramları nedir? Ne değildir? Sınırları var mıdır? Varsa bu sınırlar nedir? Ne değildir? Başarı ve başarısızlığı etkileyen faktörler nelerdir? gibi sorular hep tartışılmıştır. Bu bağlamda başarı ve başarısızlık kavramıyla ilgili çeşitli tanımlar yapılmıştır. TDK (2019) başarıyı “başarma işi, muvaffakiyet” olarak tanımlarken başarısızlığı ise “başarısız olma durumu, muvaffakiyetsizlik” olarak tanımlamıştır. Baltaş (1998: 27) başarıyı; kişiler için beklenen amaçların sistemli bir şekilde aşama aşama gerçekleşmesi olarak tanımlamıştır. Wallace (2009) ise bir öğrenci ya da bireyin hedeflediği bir duruma ulaşması ve bu durumunu performansla dönüştürebilmesi olarak tanımlamıştır. Yıldız’a (1999) göre başarı, bireyin yaşadığı ortama uyum sağlayabilmesi ve kendisi için belirlenmiş hedeflere ve ideal benliğine ulaşmak için göstermiş olduğu çabaların olumlu sonuçlanmasıdır. Kurtuldu (2010: 918) ise başarıyı, bireyin bir işi veya eylemi isteyerek yapabileceğine kendini inandırması ve planlı programlı çalışarak, çaba göstererek hedefe varması olarak tanımlamıştır. Sadıkoğlu (2002: 24) ise başarıyı, amaçlanan önemli bir işle ilgili istenilen sonuca ulaşılması durumu olarak, başarısızlığı ise, istenilen sonuçların elde edilememesi durumu olarak tanımlamıştır. Özetle başarı bireylerin, kendi yaşamları için önemli olduğunu düşündükleri ve gelecekte sahip olmak istedikleri nesne veya sosyal statü için, kendilerine yönelik belirledikleri amaçlar doğrultusunda, planlar yapmaları ve bu planları uygulamaya geçirmeleri, herhangi olumsuz bir durumda planlarını yeniden düzenleyip, yollarına devam ederek amaçlarına ulaşabilmeleri olarak tanımlanabilir (Seçer, 2013: 6). Başarı ve başarısızlığa ilişkin tanımların ortak noktasının “*hedeflere ulaşmak*” olduğu görülmektedir. Bu hedeflerin kapsam ve sınırları tarih boyunca felsefe, sosyoloji ve psikolojinin temel tartışma alanlarını oluşturmuştur. Başarının tanımları incelendiğinde başarının insanların yaşamlarını birçok alanda etkilediği de anlaşılmaktadır. İnsanların yaşamında bu kadar önemli etkiye sahip olan başarı ve başarısızlığı birçok açıdan ele almak oldukça önemlidir.

Başarı durumunu olumlu ve olumsuz etkileyen birçok etkenden söz edilebilir. Şeker (2013: 157) öğrenci başarılarını; ailenin ekonomik geliri, anne ve babanın mesleki ve eğitim durumu, teknoloji, öğrencinin planlı olma durumu, öğrencinin derse karşı ilgi ve istek durumu, farklı materyallerin kullanımı gibi faktörlerin etkilediğini belirtmiştir. Arıcı (2007: 152) ise öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörleri; toplumun ve çevrenin özellikleri, demografik özellikler, sağlık olanakları, ailesinin sosyoekonomik özellikleri, okul imkânları, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin yeterliliği, akran grubu, dersin çeşidi ve içeriği, öğrencinin kaygı durumu ve başarıya karşı motivasyonu, öğrencilerin televizyon izleme alışkanlığı olarak sıralamıştır. Başarı ve başarısızlık durumunu etkileyen etkenler üzerine yapılan birçok çalışmada bahsi geçen bu etkenlerin başarı ve başarısızlık durumlarını etkilediği doğrulanmaktadır (Altun Akbaba ve Çakan, 2008; Arıcı, 2007; Ceylan ve Berberoğlu, 2007; S. Koşar, D. Koşar ve Er, 2016; Kızıgın 2019; Mert, 2018; Okuyucu, 2017; Öztürk, 2018; Sağlam Tosun, 2016; Tunçkol, 2016; Ulutan, 2018; Valkyrie, 2015). Yukarıda belirtilen literatürdeki tanımlar ve tartışmalarda da görüldüğü üzere başarı kavramını uzmanların birçok alanda başarılı veya başarısız olmak şeklinde değerlendirmiş olmalarının yanı sıra özellikle akademik başarı üzerinde yoğunlaştıkları görülmektedir. Başarıyı etkileyen faktörler bazında araştırmalar incelendiğinde araştırmaların tamamına yakınının akademik başarıyı etkileyen faktörler üzerinde yoğunlaşıyor olması bu durumu kanıtlamaktadır. Öğrencilerin bu kavramlara nasıl yaklaştıklarını bilmek ise oldukça önemlidir. Çünkü öğrencilerin başarı ve başarısızlık kavramına yükledikleri anlam ve kendilerini bu kavramların neresinde konumlandıklarını bilmek öğrencilerin öz denetim süreçlerine önemli katkılar sağlayabilir. Bu bağlamda Karabanova ve Bukhalenka (2016: 7) öğrenciler üzerinde yaptıkları çalışmada öğrencilerde başarıya yönelik olumlu bir algıya sahip olmanın gençlerin geleceği planlama ve hayatı anlamlı hale getirme çabasını olumlu şekilde etkilediği belirlenmiştir.

Literatürde öğrencilerin başarılarına ilişkin öğretmenlerin (Bogale ve Shiber, 1996) bakış açısına yönelik çalışmalar olsa da öğrencilerin başarı algısına yönelik çalışmaların sınırlı olduğu ve bu çalışmaların ise lisans seviyesinde ya da lisans mezunları seviyesinde olduğu belirlenmiştir (Alfaifi, AbuZayyad-Nuseibeh, Awaida ve James, 2020; Taşkıran, 2017). Bu bağlamda Taşkıran (2017) Açık Öğretim Fakültesinde ikisi eğitime devam eden ve ikisi mezun durumunda olan 4 katılımcıyla başarı atıflarına yönelik çalışma yapmıştır. Araştırma sonucunda katılımcıların tamamı

akademik açıdan başarılı oldukları halde yalnız iki katılımcı kendilerini başarılı gördüklerini ifade etmişlerdir. Bir öğrenci kendisini kısmen başarılı görmüş ve bunu öğrendiklerini içselleştirememesine bağlamıştır. Bir katılımcı ise kendisini başarısız görmüştür ve başarısızlığını öğrendiklerini pekiştirememesine bağlamıştır. Katılımcıların başarıyı ise farklı şekillerde anlamlandırdıkları belirlenmiştir. Bu bağlamda bir katılımcının başarıyı kariyer odaklı hedeflerine ulaşmak, diğer bir katılımcının yeni bir şeyler öğrenmek, diğer bir katılımcının ise yüksek ortalama ile onur dereceli bir öğrenci olarak mezun olmuş olmak şeklinde anlamlandırdıkları belirlenmiştir. Ortaokul seviyesinde akademik açıdan başarılı ve başarısız öğrencilerin başarı ve başarısızlığı nasıl değerlendirdikleri, kendilerini bu anlamda nasıl tanımladıkları, kendi başarı veya başarısızlıklarını etkileyen faktörlerin neler olduğuna ilişkin görüşlerini belirleyen bir çalışmaya literatürde rastlanmadığı için bu durumu anlamak araştırmaya değer bulunmuştur. Bunun yanı sıra öğrencilerin başarı ve başarısızlığını etkileyen faktörleri bilmek eğitim politikalarının oluşturulma süreçlerine önemli katkılar sağlayabilir. Araştırma ortaokul çağındaki çocukların öğretim çalışmalarına rehberlik edebileceği gibi MEB'in program geliştirme çalışmalarına ve gelecekte yapılacak diğer araştırmalara veri kaynağı olabileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda araştırmanın genel amacı akademik olarak başarılı ve başarısız öğrencilerin başarı ve başarısızlığa yönelik algılarını ortaya koymaktır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

Akademik olarak başarılı ve başarısız öğrenciler;

1. Başarı ve başarısızlığı nasıl algılamaktadırlar?
2. Kendilerini bu kavramlar açısından nasıl konumlandırmaktadırlar?
3. Başarılı olmak için neleri nasıl yapmaktadırlar?
4. Hangi faktörlerin başarı ya da başarısızlıklarını nasıl etkilediğini düşünmektedirler?
5. Başarı ve başarısızlık durumlarından duygusal anlamda nasıl etkilenmektedirler?

1.Yöntem

1.1. Araştırmanın Modeli

Çalışma fenomenoloji (olgubilim) desenine dayalı nitel bir çalışmadır. Nitel araştırmalar, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algı ve olayların doğal ortamlarında gerçekçi bütüncül ve çok yönlü bir bakış açısıyla anlaşılmasına olanak sağlayan araştırma yöntemleridir (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 45). Bu çalışmada öğrencilerin başarı ve başarısızlık olgusuna ilişkin görüşleri, kendi deneyimlerine dayalı olarak ele alındığı ve bütüncül olarak derinlemesine incelendiği için bu desen tercih edilmiştir.

1.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin belirlenmesinde amaçlı örnekleme teknikleri içerisinde yer alan ölçüt örnekleme tekniği kullanılmıştır. Öğrencilerin üzerinde çalışılan olgular ile ilgili zengin bilgi ve deneyime sahip oldukları, ilgilenilen fenomeni doyurucu bir şekilde açıklayacakları, fenomen hakkında içgörü kazandırarak derinlemesine bilgi imkânı sağlayacakları düşünüldüğü için ölçüt örnekleme tekniği tercih edilmiştir (Patton, 2014: 104). Nitel araştırmalarda geçerlilik ve anlamlılığın gücü örneklem büyüklüğü yerine seçilen örneklemin fenomenoloji ile ilgili bilgi ve deneyim yüklü olma durumuna bağlıdır. Bu çerçevede araştırmanın çalışma grubunu Kahramanmaraş İlinde 1920 öğrenciye sahip olan ortaokulun 7. Sınıf öğrencileri içerisinde 2018-2019 Eğitim-Öğretim yılı ilk dönem not ortalamalarına göre en yüksek 7 ve en düşük 7 öğrencisi oluşturmaktadır.

Katılımcıların özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Özellikleri

Tema	Kategori	Kod	Frekans
Akademik yönden başarılı öğrenciler	Not ortalamaları	97-100	7
	Cinsiyet	K	4
		E	3
Akademik yönden başarısız öğrenciler	Not ortalamaları	47-52	7
	Cinsiyet	E	5

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların akademik yönden başarılı öğrenciler ve akademik yönden başarısız öğrenciler şeklinde iki gruptan oluştuğu görülmektedir. Akademik yönden başarılı öğrencilerin not ortalamalarının 97 ila 100 puan arasında olduğu, bu öğrencilerin 4 kız ve 3 erkek öğrenciden oluştuğu gözlenmektedir. Akademik yönden başarısız olan öğrencilerin ise not ortalamalarının 47 ila 52 arasında olduğu, bu öğrencilerin ise 5 erkek ve 2 kız öğrenciden oluştuğu gözlenmektedir.

Akademik yönden başarılı olan öğrencilerin özellikleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Akademik Yönden Başarılı Öğrencilerin Ailelerinin Özellikleri

Özellikler	Kategoriler	Frekans	
Ekonomik Durumu	Orta	4	
	Üst	2	
	Alt	1	
Eğitim Durumu	Anne	İlkokul	4
		Ortaokul	2
		Lise	1
	Baba	Lisans	0
		İlkokul	0
		Ortaokul	2
		Lise	2
		Lisans	3
Meslekler	Anne	Ev Hanımı	7
		Baba	İşçi
	Memur		2
	Emekli		1
	İmkanlar	Anne	Öğretmen
Ayrı çalışma odası var			6
Ayrı çalışma odası yok			1
Okul destekleme kursuna katılıyor			6
Okul destekleme kursuna katılmıyor			1
Okul dışında özel ders ya da kurs alıyor	2		
	Okul dışında destek eğitimi almıyor	5	

Tablo 2 incelendiğinde akademik yönden başarılı öğrencilerin ailelerinin yarıdan fazlası (4/7) orta gelir seviyesine sahipken iki öğrenci ailesinin üst gelir grubuna bir öğrenci ailesinin ise alt gelir grubuna ait olduğu görülmektedir. Yine öğrenci velilerinin yarısı [(4/14 - ilkokul ve (3/14) - ortaokul] ilköğretim okulu mezunu iken yarısı da lise ve lisans mezunudur. Tablo 2 incelendiğinde bütün katılımcıların (7/7) annelerinin ev hanımı olduğu babaların ise bir kısmının (3/7) işçi bir kısmının (2/7) memur birer kişinin ise öğretmen ve emekli olduğu görülmektedir. Bu grupta yer alan katılımcıların tamamına yakınının (6/7) ayrı çalışma odası imkanına sahip olduğu sadece bir katılımcının ayrı çalışma odası olmadığı görülmektedir. Yine katılımcıların tamamına yakınının (6/7) okullarda gerçekleştirilen destekleme kurslarına katıldıkları sadece bir katılımcının destekleme kursuna katılmadığı görülmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu (5/7) okul dışında destekleme eğitimi almadığını belirtirken sadece iki katılımcının okul dışında özel ders veya kurs imkanlarından faydalandığı görülmektedir.

Akademik yönden başarısız öğrencilerin ailelerinin özellikleri Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Akademik Yönden Başarısız Öğrencilerin Ailelerinin Özellikleri

Tema		Kod	Frekans
Ekonomik Durumu		Alt	5
		Orta	2
		Üst	0
Eğitim Durumu	Anne	İlkokul	5
		Ortaokul	2
		Lise	0
	Baba	Lisans	0
		İlkokul	2
		Ortaokul	5
		Lise	0
		Lisans	0
Meslekler	Anne	Ev hanımı	7
	Baba	İşçi	5
		Memur	2
İmkanlar		Ayrı çalışma odam var	3
		Ayrı çalışma odam yok	4
		Okul destekleme kursuna katılıyorum	1
		Okuldestekleme kursuna katılmıyorum	6
		Okul dışında özel ders ya da kurs alıyorum	0
		Okul dışında destek eğitimi almıyorum	7

Tablo 3 incelendiğinde akademik yönden başarısız öğrencilerin ailelerinin tamamına yakını (5/7) alt gelir seviyesine sahipken iki öğrenci ailesinin orta ve üst gelir grubuna ait olduğu görülmektedir. Öğrenci velilerinin bir kısmı [(5/14) -ilkokul ve (7/14) -ortaokul] ilköğretim, bir kısmı (2/14) lise mezunu iken bir veli ise lisans mezunudur. Bütün katılımcıların (7/7) anneleri ev hanımı, babalarının büyük bir çoğunluğu (5/7) işçi, bir kısmı (2/7) ise memurdur. Öte yandan katılımcıların çoğunluğunun (4/7) ayrı bir çalışma odası bulunmamakta sadece bir kısmının (3/7) ayrı çalışma odası bulunmaktadır. Katılımcılardan sadece biri (1/7) okulda gerçekleştirilen destekleme kursuna katılırken hiçbirinin (7/7) okul dışında destekleme eğitimi almadığı görülmektedir.

1.3. Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması²

Görüşme yöntemi en az iki kişi arasında sözlü olarak gerçekleştirilen iletişim süreci olarak tanımlanabilir. Görüşme yöntemi ile bireylerin deneyimleri, tutumları, duyguları, düşünceleri anlaşılmasına çalışılır (Büyüköztürk vd., 2018: 158; Yıldırım ve Şimşek, 2013: 147). Görüşme yönteminin, esneklik taşıması, yanıtı alabilme oranının yüksek olması, araştırmacının katılımcıyı gözlemleyebilmesi, araştırmacının ortamı kontrol edebilmesi, görüşme anında görüşmenin seyrine göre araştırmacının değişikliğe gidebilmesi, veri kaynağının gözlemlenebilmesi, görüşülen kişinin bakış açısını alan araştırmacıya veriyi sorgulama imkânı vermesi bu yöntemin güçlü yönlerini oluşturur. Bunun yanı sıra görüşme yönteminde araştırmacının varlığı nedeniyle katılımcının önyargılı cevap verebilmesi, her insanın algılama ve ifade becerisinin aynı olmaması, maliyet, zaman, olası yanlışlık, soru standardının olmayışı, gizliliğin ortadan kalkması ve bireylere ulaşma güçlüğü bu yöntemin sınırlılıklarıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 154-156). Bir görüşme tekniği olan odak grup görüşmesi tekniği ise, önceden belirlenmiş bir konuyla ilgili ılımlı ve tehditkâr olmayan bir ortamda algıları elde etmek üzere dikkatli bir şekilde planlanmış tartışmalar süreci olarak tanımlanabilir. Bu araştırmada öğrencilerin deneyim, tutum ve düşüncelerini yansıtmaları düşünülerek görüşme yöntemi, grup dinamiklerinin katkısı ile görüşmelerin kapsam ve derinliğini artırması düşünülerek odak grup görüşmesi tekniği kullanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 179-180).

² Bu araştırmanın verileri 2019 yılında toplanmaya başlanmıştır. O dönemde herhangi bir kurumdan etik kurul onayı istenmediğinden dolayı herhangi bir kurumdan etik kurul onayı alınmamıştır.

Araştırmada; öğrencilerin genel özellikleriyle ilgili bilgi toplamak için kişisel bilgi formları kullanılırken, başarı ve başarısızlık olgusuna ilişkin algılarını ortaya koymak için yarı yapılandırılmış görüşme formlarından yararlanılmıştır. Kişisel bilgi formu ailenin demografik özelliği nedir? (Ekonomik durum, anne baba eğitim durumu, meslekleri, evdeki imkanlar, dersleri için destek alıyor mu vs.) sorularından oluşmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ise iki uzman tarafından hazırlanan 11 sorudan oluşmuştur. İlk etapta akademik olarak başarılı ve başarısız iki farklı gruba birer saat uygulanarak formun pilot uygulaması yapılmıştır. Uygulama sonrasında iki uzmandan tekrar görüşler alınarak bazı düzenlemeler yapılmış, bazı sorular çıkarılarak yeni sorular eklenmiş ve forma son şekli verilmiştir. Araştırmanın yapıldığı okulun öğrencilerinden randevu alınarak görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmeler akademik olarak başarılı ve başarısız olan gruplarla ayrı ayrı iki seans şeklinde gerçekleştirilmiştir. Odak grup görüşmesi esnasında kayıt alınması için katılımcıların onayı alınmıştır. Görüşmenin yapılacağı ortamın ses kaydı alınması ve görüşme konusuna odaklanılmasına imkân sağlaması için sessiz olmasına dikkat edilmiştir. Görüşmeler katılımcıların dışında üçüncü şahısların olmadığı ve görüşlerini rahatça paylaşabilecekleri bir ortamda gerçekleşmiştir. Katılımcıların onayı alınarak ses kayıt cihazıyla kaydedilen ses kayıt verileri yazıya dökülmüştür.

1.4. Verilerin Analizi

Analiz aşaması verilerin anlamlandırılma sürecidir. Bu aşamada karşılaştırmalar yapılarak, yorumlar için çerçeve oluşturulur (Patton, 2014: 432). Toplanan verilerin derinlemesine analiz gerektirmesi, önceden belirli olmayan boyutları ortaya çıkarmasına olanak sağlayacağı düşünüldükçe içerik analizi tekniği kullanılarak veriler analiz edilmiştir. Bu bağlamda önceden genel bir çerçeve oluşturulmuş olmakla birlikte veriler analiz edildikçe kodlar oluşturulmuş, kodları belirli kategoriler altında sınıflandıran temalar oluşturulmuş, bu kod ve temalardan yararlanılarak temalar arası ilişkiler saptanmış, temalar araştırma soruları altında organize edilmiş, kod ve temalara göre veriler açıklanmış ve yorumlanmıştır. Katılımcıların görüşleri üzerinde yapılan içerik analiz sonucunda 33 tema ve 104 kod belirlenmiştir. Akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin başarı kavramına yönelik görüşleri; bireysel, toplumsal, duygusal, akademik ve hayat olmak üzere dört tema altında toplanmıştır. Örneğin bireysel tema altında; hedefe ulaşmak, emek vermek, basit şeyleri yapabilmek, zor olanı yapabilmek, güzel olanı yapabilmek, becerikli olmak, ahlaklı olmak şeklinde kodlar oluşturulmuştur. Sonuç olarak oluşturulan tema ve kodlar tablo olarak gösterilmiş ve akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin bakış açıları karşılaştırılmıştır. Bunun yanı sıra katılımcıların konuyla ilgili görüşlerinden alıntılar yapılmıştır.

1.5. Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Bir araştırmanın gerçeği yansıtabilmesi için, araştırmacının varsayımlardan ve öznel yargılardan uzak durması gerekir (Şimşek, Yıldırım, 2013: 308). Araştırmada geçerlik ve güvenilirliği sağlamak için akademik yönden başarılı ve başarısız her iki grup öğrencilerle görüşme yapılmış, görüşme formlarının oluşturulma aşamasında pilot uygulama yapılmış ve uzman görüşlerinden hareketle görüşme formuna son şekli verilmiştir. Verilerin analizi aşamasında; kodlama ve tema oluşturma süreçlerinde nitel araştırma konusunda iki uzmandan yardım alınarak tek araştırmacının yanlılığı giderilerek araştırma verilerinin geçerlik ve güvenilirliği sağlanmaya çalışılmıştır. Öğrencilerin görüşlerinden alıntılar yapılarak katılımcının duyguları ve görüşleri detaylı bir şekilde verilmeye ve bulgular anlamlı hale getirilmeye çalışılmıştır. Güvenirliği sağlamak için görüşme yapılan katılımcıların tanımlanabilmesini sağlamak için katılımcıların akademik başarı durumları, imkanları ve demografik özelliklerinin yanı sıra katılımcıların ailelerinin ekonomik durumları, eğitim durumları, meslekleri detaylı bir şekilde tablolarda gösterilmiştir. Bunların yanı sıra katılımcılardan ve ilgili kurumdan gerekli yasal izinler alınmış ve son aşamada katılımcı teyidi sağlanmıştır.

2. Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde veri analizi sonucu ortaya çıkan bulgulara yer verilmiştir. Bulgular, araştırmanın alt amaçları doğrultusunda sunulmuştur. Tablolarda temalar, kodlar, katılımcılar ve frekans değerleri verilmiştir. Katılımcıların birinci grubunu oluşturan akademik olarak başarılı öğrenciler A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7 şeklinde kodlamalarla ikinci grubunu

oluşturan akademik olarak başarısız öğrenciler ise B1, B2, B3, B4, B5, B6, B7 şeklinde kodlamalarla gösterilmiştir. Tabloların altında veriler açıklanmış son kısımda ise katılımcıların duygu ve düşüncelerinden alıntılara yer verilmiştir.

Akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin “başarı” algıları Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin “başarı” algıları

Tema	Kod	Katılımcı
Bireysel	Hedefe ulaşmak	A1, A4, B1, B3
	Emek vermek	A3, B4, B5
	Basit şeyleri yapabilmek	B5, A5
	Zor olanı yapabilmek	A2
	Güzel olanı yapmak	B7
	Becerikli olmak	B2
	Ahlaklı olmak	A6
Toplumsal	Topluma faydalı olmak	A5, A6
	İtibar görmek	A6
Duygusal	İyi hissetmektir	A4
Akademik	Sınavlarda başarılı olmaktır	B5
	Ders çalışabilmektir	A5
Hayat	İyi meslek sahibi olmaktır.	B2
	Farklı alanlarda başarılı olmaktır	B7

Tablo 4 incelendiğinde öğrencilerin başarı kavramına yönelik görüşleri; bireysel, toplumsal, duygusal, akademik ve hayat olmak üzere dört tema altında toplanmıştır. Bireysel tema altında öğrenciler; hedefe ulaşmak, emek vermek, basit şeyleri yapabilmek, zor olanı yapabilmek, güzel olanı yapabilmek, becerikli olmak ve ahlaklı olmak şeklinde görüş belirtmişlerdir. Toplumsal tema altında öğrenciler; topluma faydalı olmak ve itibar görmek şeklinde görüş belirtmişlerdir. Duygusal tema altında öğrenciler; iyi hissetmek şeklinde görüş belirtmişlerdir. Akademik tema altında öğrenciler; sınavlarda başarılı olmak ve ders çalışabilmek şeklinde görüş belirtmişlerdir. Hayat teması altında öğrenciler iyi meslek sahibi olmak ve farklı alanlarda başarılı olmak şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Bu bağlamda akademik yönden başarılı öğrencilerin çoğunluğunun başarıyı akademik başarı ile sınırlı görmedikleri, akademik yönden başarısız öğrencilerin ise çoğunluğunun başarıyı akademik başarıyla ilişkilendirdikleri görülmektedir.

Akademik yönden başarılı olan bazı öğrencilerin konuya ilişkin görüşleri aşağıdadır:

A4: “Başarı bir insanın yapmak istediklerini başarmasıdır. Bu başarının getirdiği duygudur. Mesela bir insan düzenli çalışmayı dahi kendisine hedef olarak koyabilir ve bunu başardığında mutlu olabilir.” A6: “Başarı sadece derslerde başarılı olmak değildir. Ahlaklı olmak da başarılı olmak

demektir. Başarılı olan insan toplumda itibar görür. Örneğin Aziz Sancar başarıyla hem ülkemizi temsil ediyor hem de toplumumuzda önemli derecede itibara sahip.” A5: “Başarı geleceğe dair bir şeyler kazandırabilmektir. Toplumunu daha ileriye götürebilmektir. Toplumun gelişimine bir taş koyabilmektir belki de.”

Akademik yönden başarısız olan bazı öğrencilerin konuya ilişkin görüşleri aşağıdadır:

B4: “Başarı bir işi iyi yapabilmek için çaba sarf etmektir. Bu okulda da olabilir dışarıda da olabilir. Örneğin bir avukat olmak başarılı olmak olarak görülse de aslında işini iyi yapmak için gayret ederse avukatın başarılı olduğu söylenebilir.” B5: “Bana göre başarı sınavda soruları yapabilmektir. Ama insanın yaşamında herhangi bir şeyi iyi bir şekilde yapabilmesi de bana göre başarıdır.” B2: “Başarı bence insanın güzel bir mesleğe sahip olması ve bu mesleği güzel bir şekilde yapabilmesidir. Bunun için gerekli olan özelliklerinin olmasıdır.”

Akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin kimi başarılı gördüklerine yönelik görüşleri Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin kimi başarılı gördüklerine yönelik görüşleri

Tema	Kod	Katılımcı
Yakın çevre	Akrabalarım	B1, B3, B4, A4, B5
	Ablam	B2, B5, B7
	Sınıftaki bir arkadaşım	A1, A3
	Öğretmenlerim	A4
	Aziz Sancar	A5, A6
Uzak çevre	Fatih Sultan Mehmet	A4
	Stephan Hawking	A3
	Elon Musk	A2

Tablo 5 incelendiğinde akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin kimleri başarılı gördüğüne yönelik görüşleri; yakın çevre ve uzak çevre temaları altında toplanmıştır. Yakın çevre teması altında öğrenciler; akrabalarım, ablam, sınıftaki bir arkadaşım, öğretmenlerim şeklinde görüş belirtmişlerdir. Uzak çevre teması altında öğrenciler; Aziz Sancar, Fatih Sultan Mehmet, Stephan Hawking, Elon Musk şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo incelendiğinde akademik yönden başarılı öğrencilerin başarılı kişileri yakın ve uzak çevre temaları kapsamında değerlendirdikleri akademik yönden başarısız olan öğrencilerin tamamı ise başarılı kimseleri yakın çevre teması kapsamında değerlendirdikleri görülmektedir.

Akademik yönden başarılı olan bazı öğrencilerin konuya ilişkin görüşleri aşağıdadır:

A1: “Ben başarı konusunda etrafımdaki başarılı gördüğüm kişileri takip ederim. Mesela sınıfta bir arkadaşım var çok başarılı. Düzenli çalışır. Ben onu örnek alırım. Ailece çalışkanlar abileri doktor olmuş mesela.” A2: “Elon Musk bana göre çok başarılı. Olağanüstü şeyler yapıyor. Başarıları insanlığın geleceğine yön veriyor.” A4: “Fatih Sultan Mehmet bence çok başarılı. Çünkü yaşadığı dönemde İstanbul’u fethederek o döneme damga vurmuş. Ben hayatını okudum. Bu kadar büyük savaşları kazanmış ama aynı zamanda kendini de geliştirmiş. Farklı dilleri öğrenmiş okumuş kendini hep geliştirmiş.”

Akademik yönden başarısız olan bazı öğrencilerin konuya ilişkin görüşleri aşağıdadır:

B1: “Kuzenlerini çok başarılı görüyorum. Çünkü hepsi doktor. Toplumda saygı görüyorlar.” B2: “Benim ablam bana göre en başarılı insan. Çünkü düzenli ders çalışıyor ve derslerde de oldukça başarılı.” B3: “Benim kuzenim çok başarılı çünkü öğretmen. Bizim ailede okuyarak meslek sahibi olan bir kişi olduğu için onu çok başarılı görüyorum.”

Akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin başarısızlık kavramına yönelik görüşleri Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin başarısızlık kavramına yönelik görüşleri

Tema	Kod	Katılımcılar
Bireysel	Emek vermemektir.	A3, A4
	Emek verse de hedefe ulaşamamaktır.	A5, A7
	Hedefine ulaşamamaktır.	A1, A6
	Fırsatları değerlendirmemektir.	A2
	Bir şeyi yapmamaktır.	B3
	Görevlerini yapmamaktır.	B5
Akademik	Sınavda istediklerini yapamamaktır.	B1, B2, B4
	Düzenli ders çalışamamaktır.	B5, B6

Tablo 6 incelendiğinde öğrencilerin başarısızlık kavramına yönelik görüşleri; bireysel ve akademik olmak üzere iki tema altında toplanmıştır. Bireysel tema altında öğrenciler; emek vermemek, emek verse de hedefe ulaşamamak, hedefine ulaşamamak, fırsatları değerlendirmemek, bir şeyi yapamamak, görevlerini yapamamak şeklinde görüş belirtmişlerdir. Akademik tema altında öğrenciler; sınavda istediğini yapamamak, düzenli ders çalışmamak şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo incelendiğinde akademik yönden başarılı öğrencilerin başarısızlık kavramı üzerine görüşlerinin sadece bireysel teması altında olduğu, akademik yönden başarısız öğrencilerin ise görüşlerinin akademik teması altında yoğunlaştığı görülmektedir.

Akademik yönden başarılı olan bazı öğrencilerin konuya ilişkin görüşleri aşağıdadır:

A3: “Bir insan yetenekleri doğrultusunda çalışmadığında başarısızdır. Aslında hayatta hiç kimse başarısız değildir. Belki de başka konularda başarılıdır. Ama tembellik yaptıkları için başarılı olamıyorlar.” A7: “Başarısızlık göreceli bir kavram. Başarının ölçüsü kişiden kişiye değişir. Aslında başarılı bir insan daha başarılı biriyle kendini kıyaslayarak kendisini başarısız görebilir. İnsanlar bazı alanlarda başarılı olup bazı alanlarda başarısız da olabilir. Bu durum o alanda çaba gösterse de değişim olabilir. O insanın belki de o alanda yeteneği yoktur. Ya da başka etkenler vardır. Örneğin ben sokak oyunlarında hep son sıralarda yer alırım çok çabalasam da başaramam. Ama derslerde bilgisayar oyunlarında başarılıyım.”

Akademik yönden başarısız olan bazı öğrencilerin konuya ilişkin görüşleri aşağıdadır:

B6: “Bana göre başarısızlık derse düzenli çalışmamaktır. Bu düzensizlik dersleri başaramamayı da beraberinde getiriyor.” B5: “Başarısızlık sorumluluğunu yerine getirmemektir. Ben de sorumluluklarımı yerine getirmiyorum. Örneğin ders çalışmam lazım ama yapmıyorum bu da başarısız olmama neden oluyor.” B2: “Sınavlarda başarılı olmayı çok istiyorum. Ama yapamıyorum bir türlü başarılı olamıyorum. Bence başarısızlık bu yani sınavda istediğin sonuca ulaşamamak.”

Akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin kendilerine yönelik başarı ve başarısızlık değerlendirmelerine yönelik görüşleri Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin kendilerine yönelik başarı ve başarısızlık değerlendirmelerine yönelik görüşleri

Tema	Kod	Katılımcı
Akademik	Derslerde başarısızım.	B1, B2, B3, B4, B6, B7
Başarı	Derslerde başarılıyım.	A1, A3, A4, A2, A6
Hayat	Hayatta başarılıyım.	B1, B2, B3, B4, B6, B7, A1, A3
Başarısız	Bazı alanlarda başarısızım.	A2, A5, A6, A7, A4
	Hayatta başarılı değilim.	A2, A4, B3
	Her alanda başarılıyım.	A6, A7
	Başarılıyım ama yeterli değil.	A1, A5
	Bazen başarılı bazen başarısızım.	B5, A6

Tablo 7 incelendiğinde öğrencilerin kendilerine yönelik görüşleri; akademik başarı ve hayat başarısı olmak üzere iki tema altında toplanmıştır. Akademik başarı teması altında öğrenciler; derslerde başarısız olmak, derslerde başarılı olmak şeklinde görüş belirtmişlerdir. Hayat başarısı teması altında öğrenciler; hayatta başarılıyım, her alanda başarılıyım, başarılıyım ama yeterli değil, bazı alanlarda başarısızım, hayatta başarılı değilim, bazen başarılı bazen başarısızım şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo incelendiğinde akademik yönden başarılı öğrencilerin akademik açıdan kendilerini başarılı gördükleri ancak hayatın bazı alanlarında kendilerini başarısız gördükleri belirlenmiştir. Akademik yönden başarısız öğrencilerin akademik açıdan kendilerini başarısız gördükleri ama hayat başarısı açısından kendilerini başarılı gördükleri belirlenmiştir.

Akademik yönden başarılı olan bazı öğrencilerin konuya ilişkin görüşleri aşağıdadır:

A1: “Ben başarılıyım. Çok çalışmıyorum ama az çalışmayla başarılı olabiliyorum. Derslerde de başarılıyım her alanda genel anlamda diğer insanlara göre başarılı sayılırım. Yeni fikirler üretme konusunda iyi olduğumu düşünüyorum mesela. Hangi alan olursa olsun o alana yoğunlaşmış çalıştığımda başarılı olabiliyorum. Daha çok çalışsam daha başarılı olabilirim ama yapmıyorum. Bu nedenle yine de başarılarımı yeterli bulmuyorum.” A6: “Ben sınavlarda çok iyi notlar alıyorum o zaman kendimi çok başarılı buluyorum. Ama yapamadığım çok şeyde var bunları görünce de kendime hey sen havalanma öyle çok da başarılı değilsin diyorum.”

Akademik yönden başarısız olan bazı öğrencilerin konuya ilişkin görüşleri aşağıdadır:

B5: “Ben kendimi bazen başarılı bazen başarısız görüyorum. Başarısız olmamın sebebi arkadaşlarımdır. Onlara uyuyor derslere çalışmıyorum.” B1: “Ben derslerde başarısızım. Çünkü düzenli çalışmıyorum sorun benden kaynaklanıyor. Ama hayatta başarılıyım.” B4: “Ben dersler açısından kendimi çok başarısız görüyorum. Ama hayat derslerden ibaret değilki. Birçok konuda da başarılıyım. Mesela çok iyi top oynarım, evde bozulan bütün eşyaları ben tamir ederim.”

Akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin genel anlamda başarılı olmak için neleri yapıp neleri yapmadıklarına yönelik görüşleri Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin genel anlamda başarılı olmak için neleri yapıp neleri yapmadıklarına yönelik görüşleri

Tema	Kod	Katılımcı
Çaba	Çalışmalarım yetersiz. İstikrarlı çaba gösteriyorum.	B1, B2, B4, B5, B6, B7A1, A5, A7
Plan	Plansızım. Planlı çalışırım.	B2, B3, B4, B6, A7 A3, A5, A6
Hedef	Farklı alanlarda kendimi geliştirmeyi amaçlarım. Hedefler koyuyorum.	A1 A7
Araç	Teknolojiyi kullanıyorum. Farklı kaynaklardan araştırma yapıyorum.	A4 A5
Motivasyon	Tembellik yapıyorum.	B5

Tablo 8 incelendiğinde akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin genel anlamda başarılı olmak için neleri yapıp neleri yapmadıklarına yönelik görüşleri; çaba, plan, hedef araç, motivasyon olmak üzere beş tema altında toplanmıştır. Çaba teması altında öğrenciler; çalışmalarım yetersiz ve istikrarlı çaba gösteriyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir. Plan teması altında öğrenciler; plansızım ve planlı çalışırım şeklinde görüş belirtmişlerdir. Hedef teması altında öğrenciler; farklı alanlarda kendimi geliştirmek için çalışıyorum ve kendime hedefler koyuyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir. Araç teması altında öğrenciler; teknolojiyi kullanıyorum ve farklı kaynaklardan araştırma yapıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir. Motivasyon teması altında öğrenciler; tembellik yapıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo incelendiğinde akademik yönden başarılı öğrencilerin istikrarlı çaba gösterdikleri, planlı çalıştıkları, kendilerine hedefler koydukları, başarılı olmak için çeşitli araçlardan faydalandıkları belirlenmiştir. Tablo incelendiğinde akademik yönden başarısız öğrencilerin başarılı olmak için çalışmalarının yetersiz olduğu, plansızlıklarının söz konusu olduğu ve motivasyon eksikliğinin tembellikle sonuçlandığı belirlenmiştir.

Akademik yönden başarılı olan bazı öğrencilerin konuya ilişkin görüşleri aşağıdadır:

A1: “Ben hayatta başarılı olmak için ilgilendiğim alanla ilgili araştırmalar yaparım. Sistematik bir çalışma düzenim vardır ve bu düzenimden kolay kolay taviz vermem. Kitap okurum ve dersleri de sık sık tekrar ederim.” A5: “Hayatta başarılı olmak için hedeflerim var benim. Bu hedeflere ulaşmak için düzenli çalışma yapmak sorumluluğunu her zaman taşıyorum.” A4: “Ben başarılıyım bunda teknolojiyi iyi kullanmam çok etkilidir. Merak ettiğim bir konu olursa onu teknolojiyi kullanarak araştırırım. Sorumun cevabını bulana kadar bu devam eder.”

Akademik yönden başarısız olan bazı öğrencilerin konuya ilişkin görüşleri aşağıdadır:

B5: “Ben hayatta başarılı görüyorum kendimi ama derslerde başarısızım. Tembellik yapıyor yeterince çalışmıyorum. Çalışma isteğim hiç gelmiyor, yatmak, boş durmak daha rahat benim için.”
 B7: “Çalışma konusunda eksiklerim var. Bazen çalışmaya çalışıyorum ama sonra vazgeçiyorum. Çalışmalarımı artırsam başarılı olabilirim belki de ama maalesef çok az çalışıp bırakıyorum. Hayat içerisinde de bu böyle bir şeyi kafaya taksam yapabilirim belki de ama başlayıp yarıda bırakıyorum. O alanda başarılı olmak için çabam az.”

Akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin akademik başarı için neleri yapıp neleri yapmadıklarına yönelik görüşleri Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin akademik başarı için neleri yapıp neleri yapmadıklarına yönelik görüşleri

Tema	Kod	Katılımcı
Planlı çalışma	Ders çalışma planım yok.	A1,A3,B1,B2,B3,B4,B5,B6,B7
	Düzenli tekrar yapıyorum.	A1, A2, A3, A4, A5
	Çalışma planıma uyarım.	A4, A5, A6, A7
İlgi odağı	Yeterince ders çalışmıyorum.	B1, B2, B3, B4, B5, B6, B7
	Çok kitap okuyorum.	A2, A3, A4, A5, A7
	Tembellik yapıyorum.	B3, B4, B6
	Dersi iyi dinliyorum.	A1, A2
	Ders dışı konularla ilgileniyorum.	B3

Tablo 9 incelendiğinde akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin akademik başarı için neleri yapıp neleri yapmadıklarına yönelik görüşleri; planlı çalışma ve ilgi odağı olmak üzere iki tema altında toplanmıştır. Planlı çalışma teması altında öğrenciler; ders çalışma planım yok, düzenli tekrar yapıyorum ve çalışma planına uyarım şeklinde görüş belirtmişlerdir. İlgi odağı teması altında öğrenciler; yeterince ders çalışmıyorum, çok kitap okuyorum, tembellik yapıyorum, dersi iyi dinliyorum ve ders dışı konularla ilgileniyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo incelendiğinde akademik yönden başarılı öğrencilerin planlı çalıştıkları diğer grubun ise plansız olduğu ve yeterince çalışmadıkları görülmektedir.

Akademik yönden başarılı olan bazı öğrencilerin konuya ilişkin görüşleri aşağıdadır:

A2: “Akademik başarı için öncelikle ödevlerimi daima yaparım. Test çözerim. Yanlış yaptığım soruları mutlaka kontrol ederim. Sık sık tekrar yapar internetten anlamadığım konularla ilgili videolar izlerim.” A5: “Ben başarıyı düzenli çalışmama yani planlı olmaya borçluyum. Bir de çok kitap okumaya borçluyum.” A1: “Ben derslerimde başarılı olmak için öncelikle dersi çok iyi takip ederim. Öğretmenimin anlattığı her şeyi dikkatle dinler notlar alırım. Ve eve gider gitmez o gün dersteki notlarımı okur tekrar yaparım bu başarılı olmamın temel sebebi bence.”

Akademik yönden başarısız olan bazı öğrencilerin konuya ilişkin görüşleri aşağıdadır:

B4: “Ben derslerde başarısızım çünkü en fazla bir saat çalışıyorum. Planım yok tekrar yapmıyorum. Dersin başına oturduğumda sıkılıyor ve dersi bırakıyorum. B7: “Ben derslere haftada bir gün çalışıyorum. Çünkü ders benim ilgimi çekmiyor.” B3: Ben derslerime çalışmam gerektiğini biliyorum ama çalışmıyorum. Çünkü dersler eğlenceli değil çok sıkıcı arkadaşlarla oynamak daha eğlenceli.

Akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin genel ve akademik yönden başarı ve başarısızlıklarını etkileyen faktörlere yönelik görüşleri Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. Akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin genel ve akademik yönden başarı ve başarısızlıklarını etkileyen faktörlere yönelik görüşleri

Tema	Kategori	Kod	Katılımcı
------	----------	-----	-----------

Kaynaklar	Olumlu	Kitap okuma Ders kitapları Yardımcı kaynaklar	A1,A2,A3,A4,A5A6,A7,B1,B5,B6 A1, A2, A4, B1, B3, B5, B6, B7 A2, A3, A5, A7
	Olumsuz	Derskitapları yetersiz	A1, A3, A4, A5, A6
Teknolojik araç gereçler	Olumlu	Genel ağlar	A1, A3, A4, A5, A7, B3
	Olumsuz	Sosyal medya	A2,A3,A4,A5,B1,B2,B3,B4,B5,B7
Ölçme değerlendirme	Olumlu	Okul sınavları	A5, B2, B4, B6
	Olumsuz	Okul sınavları doğru ölçmüyor	A1, A3, A4, A6, A7
Toplumsal	Olumlu	Okul Aile	B1, B2, B3, B5 B2, B4, B5
	Olumsuz	Akran Okul	B1, B2, B4, B5, B6, B7 B5

Tablo 10 incelendiğinde akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin genel ve akademik yönden başarı ve başarısızlıklarını etkileyen faktörlere yönelik görüşleri; kaynaklar, teknolojik araç gereçler, ölçme değerlendirme ve toplumsal olmak üzere 4 tema ve olumlu ve olumsuz olmak üzere iki kategori altında toplanmıştır. Kaynaklar teması altında öğrenciler; kitap okuma, ders kitapları ve yardımcı kaynakların kendilerini olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra yine kaynak teması altında öğrenciler; ders kitaplarının yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Teknolojik araç gereçler teması altında öğrencilerin bazıları genel ağların başarılarını olumlu etkilediğini belirtirken bazı öğrencilerin sosyal medyanın başarılarını olumsuz yönde etkilediğine yönelik görüş belirttikleri gözlenmiştir. Ölçme değerlendirme teması altında öğrencilerin bir kısmı okul sınavlarını olumlu bulurken bir kısmı okul sınavlarının doğru ölçmediği ve bunun da başarısız olmalarına neden olduğunu belirtmişlerdir. Toplumsal teması altında öğrencilerin bazıları okul ve ailenin başarılarını olumlu yönde etkilediğine yönelik görüş belirttikleri, öğrencilerin bir kısmının ise akran ve okulun başarılarını olumsuz yönde etkilediğine yönelik görüş belirttikleri gözlenmiştir.

Tablo incelendiğinde kitap okumanın her iki grubun başarısını olumlu etkilediği, bununla birlikte teknoloji ve akran faktörlerinin akademik yönden başarısız grubu özellikle olumsuz etkilediği belirlenmiştir.

Akademik yönden başarılı olan bazı öğrencilerin konuya ilişkin görüşleri aşağıdadır:

A1: “Benim başarılı olmamda en büyük etken kitap okumaktır. Bu sayede soruları daha hızlı okuyor ve anlıyorum. Teknolojinin de başarımda önemli katkıları var. Ders kitapları bazı derslerde yeterli olsa da bazı derslerde yeterli olmuyor. Örneğin matematik kitabı yetersiz çok soru çözmemiz lazım bu nedenle yardımcı kaynaklara başvuruyorum. Deneme ve sınavlar beni daha fazla çalışmam için teşvik ediyor.” A3: “Sosyal medya çok zamanımı alıyor bu da başarıyı olumsuz etkiliyor. Ama kendime engel olamıyorum saatlerimi alıyor her gün. Kitap okumak ise olumlu etkiliyor beni. Çünkü okudukça hızlanıyorum. Ben sınav sistemini beğenmiyorum benim başarıyı doğru ölçmediğini düşünüyorum bir sınavla başarı ölçülemez ki. Ya o gün hastaysam ya da o sorular bana tersse ne olacak.”

Akademik yönden başarısız olan bazı öğrencilerin konuya ilişkin görüşleri aşağıdadır:

B5: “Benim başarıyı arkadaşlarım olumsuz etkiliyor. Teknoloji de zarar veriyor. Okumanın faydalı olduğunu biliyorum ama oyun ve arkadaşlarla vakit geçirmek daha fazla hoşuma gidiyor.” B4: “Ailem benimle ilgileniyor bana çalışmam için sürekli tavsiye veriyorlar bu beni olumlu etkilese de arkadaşlar ve sosyal medya başarıyı olumsuz etkiliyor.”

Akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin kendilerini en başarılı ve en başarısız gördükleri derslere yönelik görüşleri Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. Akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin kendilerini en başarılı ve en başarısız gördükleri derslere yönelik görüşleri

Tema	Kategori	Kod	Katılımcı
Sözel dersler	Başarılı	Sosyal bilgiler	B3, B4, B5
		Türkçe	A2, B1
		Din kültürü ve ahlak bilgisi	B6, B7
	Başarısız	Sosyal bilgiler	A3, A5, A7
		Türkçe	A4, B2
		Din. kültürü ve ahlak bilgisi	A7
Sayısal dersler	Başarılı	Matematik	A1,A2, A3,A4,A5,A7
		Fen	B2, B3, B6
		Bilim Uygulamaları	B7
	Başarısız	Matematik	B2, B3, B4, B5,B6,B7
		Fen	A1
Özel yetenek dersleri	Başarılı	Görsel sanatlar	A5
	Başarısız	İngilizce	A7, A5
Genel	Başarılı	Tüm dersler	A3

Tablo 11 incelendiğinde akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin kendilerini en başarılı ve en başarısız gördükleri derslere yönelik görüşleri; sözel dersler, sayısal dersler, özel yetenek dersleri ve genel dersler temaları ve başarılı ve başarısız kategorileri altında toplanmıştır. Sözel dersler teması altında öğrenciler en başarılı oldukları dersleri; sosyal bilgiler, Türkçe ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi olarak ifade ederken, başarısız oldukları dersleri; sosyal bilgiler Türkçe ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi olduklarını ifade etmişlerdir. Sayısal dersler teması altında öğrenciler en başarılı oldukları dersleri; matematik, fen ve bilim uygulamaları şeklinde ifade ederken en başarısız oldukları dersleri; matematik ve fen olarak ifade etmişlerdir. Özel yetenek dersleri teması altında öğrenciler; en başarılı oldukları dersi görsel sanatlar, en başarısız oldukları dersi İngilizce olarak ifade etmişlerdir. Genel dersler teması altında öğrenciler başarılı oldukları dersleri tüm dersler olarak ifade etmişlerdir. Bu bağlamda akademik yönden başarılı öğrencilerin kendilerini matematik dersinde başarılı, sosyal bilgiler dersinde başarısız görürken, akademik yönden başarısız öğrencilerin kendilerini sosyal bilgiler dersinde başarılı, matematik dersinde başarısız görmeleri dikkat çekicidir.

Akademik yönden başarılı olan bazı öğrencilerin konuya ilişkin görüşleri aşağıdadır:

A3: “Benim en başarılı olduğum ders matematik en başarısız olduğum ders sosyal bilgilerdir. Çünkü sosyal dersinde zorlanıyorum dersi sevsem de başarılı olmakta çok zorlanıyorum.” A5: “En başarılı olduğum ders matematik iyi dinliyor ve iyi anlıyorum. En zorlandığım dersler ingilizce ve sosyal bilgiler maalesef. Bu derslerde gereksiz şeyler öğretildiğini düşünmüyorum. İngilizcede fazla gramer öğretiliyor. Sosyal bilgilerde ise nerdeyse padişahların yediğinden içtiğinden soru soruluyor. Fazla detaylı bu dersler bu nedenle istediğim başarıyı elde edemiyorum.”

Akademik yönden başarısız olan bazı öğrencilerin konuya ilişkin görüşleri aşağıdadır:

B3: “En başarılı olduğum dersler sosyal ve fen çünkü bu dersleri anlıyor ve rahat yapıyorum. En fazla ise matematik dersinde zorlanıyorum. Anlamıyorum bu yüzden yapamıyorum.” B7: “En başarılı olduğum ders seçmeli bilim uygulamaları dersi. Çünkü kolay öğretmen zorlamıyor. En başarısız olduğum ders matematik çünkü çok zor geliyor bana.”

Akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin etkili öğrenme için yaptıklarına ve önerilerine yönelik görüşleri Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin etkili öğrenme için yaptıklarına ve önerilerine yönelik görüşleri

Tema	Kod	Katılımcılar
Ders içi	Çok çalışmalıyız.	B1, B2, B3, B4, B5, B6, B7

Ders dışı	Ders dikkatli dinlenilmeli.	A5, A6, A7
	Dersleri dinlemeliyiz.	B2, B4
	Derslerde aktif olmalıyız.	B5
	Tekrar yapılmalı.	A1, A3, A4, A7
	Tekrar yapmalıyız.	B2, B3, B5, B6
	Test çözülmeli.	A1, A2, A6, A5
	Gürültüsüz ortamda çalışılmalı.	A6
	Not alarak çalışılmalı.	A5
Kendi sesini kaydederek dinleme.	A2	

Tablo 12 incelendiğinde akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin etkili öğrenme için yaptıklarına ve önerilerine yönelik görüşleri ders içi ve ders dışı temaları altında toplanmıştır. Ders içi teması altında öğrenciler; çok çalışmalıyız, ders dikkatli dinlenilmeli, dersleri dinlemeliyiz, derslerde aktif olmalıyız şeklinde görüş belirtmişlerdir. Ders dışı teması altında öğrenciler; tekrar yapılmalı, tekrar yapmalıyız, test çözülmeli, gürültüsüz ortamda çalışılmalı şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo incelendiğinde başarılı öğrencilerin daha çok diğer öğrencilere öneriler geliştirdikleri başarısız öğrencilerin ise öneri yerine kendi sorumluluklarını ifade ettikleri gözlenmiştir.

Akademik yönden başarılı olan bazı öğrencilerin konuya ilişkin görüşleri aşağıdadır:

A6: “Etkili öğrenme için öncelikle ders çok iyi dinlenilmeli. Çalışmalar gürültüsüz ortamda yapılmalı. İstikrarlı sabırlı ve düzenli çalışılmalı.” A5: “Öncelikle dersi çok iyi dinlemeliyiz. Dersi iyi dinlediğimizde işin önemli bir kısmını halletmiş oluruz. Bence ders dinlemenin dışında başarılı olabilmek için zorlamılan derslere daha çok çalışılmalı. Notlar alınarak sık sık tekrarlar yapılmalı.”

Akademik yönden başarısız olan bazı öğrencilerin konuya ilişkin görüşleri aşağıdadır:

B2: “Dersleri iyi dinlemeliyiz. Öğretmenlerimizin söylediklerini iyi dinlersek başarılı olabiliriz. Ara sıra çalışmak yerine her gün çalışmalıyız. Okuldan eve gelince her gün tekrar yapmalıyız.” B7: “Tembellik yapmamalıyız. Şu anki yaptığımız gibi çalışmamazlık yapmamalıyız. Başarılı olmak için çok çalışmalıyız çok.”

Akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin kendilerine yönelik başarı ve başarısızlık algılarının ne hissettirdiğine yönelik görüşleri Tablo 13’de verilmiştir.

Tablo 13. Akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin kendilerine yönelik başarı ve başarısızlık algılarının ne hissettirdiğine yönelik görüşleri

Tema	Kod	Katılımcı
Pozitif	Mutluluk	A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7
	Özgüven	A1, A2, A4, A6
	Gurur	A1, A5, A2, A7
	Rahatlama	A1, A4
	Çalışma azmi	A2, A6
	Hayallerime yaklaşma	A1
	Hayata pozitif yaklaşma	A7
	Negatif	Üzüntü
Utanç		B1, B2, B4
Kötü		B5, B6
Hırslanma		B7
Öfke		B4

Tablo 13 incelendiğinde akademik yönden başarılı ve başarısız öğrencilerin kendilerine yönelik başarı ve başarısızlık algılarının ne hissettirdiğine yönelik görüşleri pozitif ve negatif temaları altında toplanmıştır. Pozitif tema altında öğrenciler; mutluluk, özgüven, gurur, rahatlama,

çalışma azmi, hayallere yaklaşma ve hayata pozitif yaklaşma şeklinde görüş belirtmişlerdir. Negatif teması altında öğrenciler; üzüntü, utanç, kötü, hırslanma ve öfke şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo incelendiğinde akademik olarak başarılı olan öğrencilerin duygularının pozitif teması altında yoğunlaştığı akademik başarısı düşük öğrencilerin ise duygularının negatif teması altında yoğunlaştığı belirlenmiştir.

Akademik yönden başarılı olan bazı öğrencilerin konuya ilişkin görüşleri aşağıdadır:

A2: “Öncelikle özellikle derslerde başarılı olduğumu düşünüyorum. Bu nedenle mutlu oluyor kendimle gurur duyuyorum. Bu başarı benim kendime daha fazla güvenmemi sağlıyor. Bu da çalışma isteğimi daha çok artırıyor.” A1: “Başarılı olmam hayallerime gün geçtikçe yaklaştığımı hissettiriyor bana. Hayallerime yaklaşmam beni o kadar mutlu ediyor ki her şeyi yapabileceğim gibi hissediyorum.” A7: “Başarılı olduğum için hayat daha güzel. Başarılı olmam mutlu olmamı sağlıyor.”

Akademik yönden başarısız olan bazı öğrencilerin konuya ilişkin görüşleri aşağıdadır:

B2: “Ben derslerimde başarısız bir öğrenciyim. Bu durum beni çok üzüyor. Bu duyguyu en çok öğretmenlerim sınav sonuçlarını açıklarken hissediyorum. Bu durumumdan dolayı çok utanıyorum.” B4: “Derslerimdeki başarısızlık beni kızdırıyor aynı zamanda üzüyor. Sınıftaki çoğu arkadaşım benden daha başarılı. Bunu görünce çok üzüliyorum.”

Sonuç

Bu araştırmanın sonucunda akademik yönden başarılı öğrencilerin başarı kavramını; insanın bir hedefi olması ve bu hedefe ulaşmak için yoğun çaba sarf etmesi olarak gördükleri, akademik yönden başarısız öğrencilerin ise başarı kavramını basit de olsa bir şeyleri yapabilmek ve çalışmak olarak tanımladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Başarılı öğrencilerde hedef vurgusu ön plana çıkarken başarısız öğrencilerde bir şeyleri yapabilmek vurgusunun ön plana çıktığı görülmektedir. Her iki grubun da başarısızlığı genel anlamda emek vermemek olarak tanımladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç başarıyla ilgili literatürde yapılan tanımlarla örtüşmektedir (Baltaş, 1998: 27; Kurtuldu, 2010: 918). Araştırmanın sonucunda akademik yönden başarılı öğrencilerin bazı arkadaşlarının yanı sıra öğretmenlerini ve Aziz Sancar gibi bilim insanlarını da başarı rol modeli olarak gördükleri ancak diğer grubun başarı rol modeli konusunda sadece arkadaş ve akrabalarıyla sınırlı kaldıkları gözlenmiştir. Araştırmanın sonucunda akademik yönden başarılı öğrencilerin bir kısmı kendilerini derslerde başarılı olsa da hayatta başarılı görmedikleri ve var olan başarılarını yetersiz buldukları gözlenirken akademik yönden başarısız öğrencilerin tamamının kendilerini dersler konusunda başarısız ama hayatın diğer alanlarında başarılı gördükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın sonucunda akademik yönden başarılı öğrencilerin genel anlamda başarılı olmak için istikrarlı çaba ve planlı çalışmalar yaptıkları sonucuna ulaşılırken akademik yönden başarısız öğrencilerin ise yeterince çalışmadıklarını ve plansız olduklarını kabul ettikleri gözlenmiştir. Akademik yönden başarılı öğrencilerin akademik anlamda başarılı olmak için düzenli tekrarlar yaptıkları, çok kitap okudukları ancak planlı olmak konusunda sorunları olduğu sonucuna ulaşılırken, akademik yönden başarısız öğrencilerin yetersiz çalışma, plansızlık ve tembellik yaptıkları bu yüzden başarısız olduklarını düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde yapılan diğer çalışmalarda da benzer şekilde özdüzenleme ve özyeterlilik ile akademik başarı arasında olumlu ilişkilerin olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Arsal, 2009: 110-112; Haşlamam ve Aşkar, 2007: 116-117; Pintrich ve De Groot, 1990: 37-38; Turan ve Demirel, 2010: 288; Ulutan, 2018: 60; Zimmerman ve Pons, 1986: 614). Gürtekin (1993: 1) üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı araştırma sonucunda ise bu araştırma sonucundan farklı olarak öğrencilerin başarılarını yetenek, başarısızlıklarını ise şans etkeni ile açıklamayı daha fazla tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. M. Taşdemir ve A. Taşdemir (2010: 495) araştırmasında akademik başarısı düşük olan öğrencilerin derslere daha uzun süre geç kaldıkları, gecikme gerekçesi olarak isteksizliğin ön plana çıktığı, dersi dinleme sürelerinin başarılı öğrencilere göre oldukça kısa olduğu ve dersi dinlemede isteksiz oldukları, ders dışı konularla ilgilendikleri başarılı öğrencilerin ise dersi daha aktif dinledikleri, istekli oldukları, dersi dikkatli takip ettikleri ve sorgulama yaptıkları sonuçlarına ulaşmıştır. Çınar (2017: 2016) ise öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin TEOG sınavlarındaki başarı puanlarını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmanın sonucunda akademik yönden başarılı öğrencilerin başarılarını kitap okuma, teknoloji ve yardımcı kitaplar gibi faktörlerin oldukça olumlu etkilediği, ders kitaplarının yetersizliği ve sınavların doğru ölçmemesi nedenleriyle bu boyutların başarılarını olumsuz yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Akademik yönden başarısız öğrencilerin ders kitaplarının yeterli olması ve okul kültürünün gelişimlerine imkân tanıyıcı olması nedenleriyle bu faktörlerin başarılarını olumlu etkilediği, akran ve teknoloji boyutlarının ise başarı durumlarını olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Klem ve Connel (2004: 270) yaptıkları çalışmada sınıf ikliminin öğrenci başarısı üzerinde etkili olduğunu belirlemişlerdir. Kızgın (2019: 61) ise yaptığı çalışma sonucunda okuma motivasyonu yüksek öğrencilerin akademik başarılarının yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yine Yıldırım (2017: 143) yaptığı çalışmada okulda güvenlik algısı yüksek olan öğrencilerin diğer öğrencilere kıyasla daha başarılı oldukları sonucuna ulaşmıştır. Öztürk (2018: 82-86) ise öğrencilerin çalışma alışkanlıklarının akran zorbalığının, teknolojik aletlere fazla zaman kaybetmelerinin, ailenin maddi olanakları ve eğitim seviyesinin düşük olmasının, çalışma ortamının çalışmaya elverişli olmama durumunun, çalışmak için yeterli ek kaynağın olmamasının matematik dersindeki başarı ve başarısızlık durumunu etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Okuyucu (2017: 42) çalışmasında başarılı ve başarısız öğrenciler arasında anne baba tutumları yönünden farklılıklar olduğu sonucuna ulaşmıştır. Sağlam Tosun (2016: 41) yaptığı araştırma sonucunda okul türünün ve anne babanın sosyo-ekonomik durumunun öğrenci başarısını etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Literatürde yapılan bu çalışmaların araştırma sonuçlarımızla örtüştüğü görülmektedir.

Araştırmanın sonucunda akademik yönden başarılı öğrenciler kendilerini matematik dersinde başarılı sosyal dersinde başarısız görürlerken diğer grubun ise kendilerini sosyal, fen ve din derslerinde başarılı matematik dersinde başarısız gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Matematik dersinde öğrencilerin kendilerini başarısız görmelerinin birçok nedeni olabilir. Bu bağlamda Başar ve Doğan (2020) öğrencilerin matematik korkusu üzerine yaptıkları çalışmada ortaokul ve lise öğrencilerinde matematik korkusunun çok fazla görüldüğü ve bunun nedenleri arasında başarısızlık korkusunun yer aldığı sonucuna ulaşmışlardır. Dağdelen ve Ünal (2017: 483) ise yaptıkları çalışmada ortaokul öğrencilerinin matematik dersinde yaşadıkları sorunları kendilerine bağladıkları sonucuna ulaşmışlardır. Başarısız öğrencilerin bazı derslerde başarısız olduklarını/olacaklarını düşünmeleri eğitim sisteminin çözmesi gereken önemli bir sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü bir öğrencinin bir dersle ilgili yargıları o dersteki başarılarını etkilemektedir. Konuyla ilgili Öztürk (2018: 84) yaptığı çalışmada öğrencilerin derse karşı ön yargılı olmasının ders başarısını etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmanın sonucunda akademik yönden başarılı öğrenciler etkili öğrenme için tekrar yapılması, test çözülmesi ve dersin dikkatli dinlenmesi gibi öneriler getirirken diğer grubun ise çok çalışmak, tekrar ve derslerin iyi dinlenmesi gibi öneriler getirdikleri gözlenmiştir. Konuyla ilgili öğretmenlerin görüşlerini yansıtmaya açısından Babaoğlu (2017: 35) araştırması sonucunda başarının önündeki sorunlar olarak öğretmenlerin sırayla aile, öğrenci, yaşadığı şehri, öğretmen, okul, eğitim sistemi ve okul yönetimi şeklinde sıralamışlardır.

Araştırmanın sonucunda akademik yönden başarılı öğrencilerin bu durumlarından dolayı kendilerini mutlu ve özgüvenli hissettikleri akademik yönden başarısız grubun ise kendilerini mutsuz ve kötü hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Özben (1996: 2-4) çalışmasında bu araştırma sonuçlarıyla benzer şekilde başarılı öğrencilerin özgüvenli, neşeli ve dışa dönük olduğu başarısız öğrencilerin ise içedönük mutsuz ve öfkeli olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yazıcı Çelebi ve Çelebi (2018: 1) ise yaptıkları çalışmada akademik başarı ile yaşam doyumu arasında bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Çalışmadan elde edilen sonuçlardan hareketle aşağıdaki öneriler ileri sürülebilir:

- Öğrencilerin akademik başarı dışında farklı alanlarda başarıyı tatmalarını sağlayacak ve çok yönlü bir şekilde gelişimlerini sağlayacak imkanlar eğitim sistemi tarafından öğrencilere sağlanmalıdır.
- Akademik yönden başarısız öğrencilerin önünde ciddi bir sorun olarak görülen akran ve teknoloji faktörleri konusunda öğretmenler ve veliler bilgilendirilerek gerekli önlemlerin alınması sağlanmalıdır.

- Ders kitaplarının zenginleştirilerek öğrencilerin yardımcı kitaplara bağımlılığının önüne geçilmelidir.
- Başarısız öğrenciler öğretmenleri tarafından kitap okuma konusunda özellikle yönlendirilmelidir.
- Okul rehberlik servisleri akademik yönden başarısız öğrencilere yönelik etkili öğrenme seminerleri vermeli ders çalışma programları konusunda bu öğrenciler için yönlendirmeler yapılmalıdır.
- Bu çalışmada öğrencilerin başarı ve başarısızlığa yönelik algıları tespit edilmeye çalışılmıştır. Başka çalışmada öğretmenlerin öğrencilerine veya velilerin çocuklarına yönelik başarı algıları ile ilgili çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- S Alfaifi, M.- AbuZayyad-Nuseibeh, H.- Awaida, N.- B James, W. (2020). “Graduate Students Perceptions of Success in United States Colleges”, *Arab World English Journal*, 11 (2), 202-213.
- Altun Akbaba, S. ve Çakan, M. (2008). “Öğrencilerin Sınav Başarılarına Etki Eden Faktörler”, *İlköğretim Online*, 7 (1), 157-173.
- Andrelchik, H. and Schmitt, R. (2014). “Students perception of success in the art classroom”, *International Journal of Education & the Arts*, 15 (13).
- Arıcı, İ. (2007). “Öğrenci ailelerinin sosyo-ekonomik düzeylerinin ilköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi dersindeki başarılarına etkisi”, *İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 12 (2), 151-168.
- Arsal, Z. (2009). “Problem Çözme Stratejilerinin Problem Çözme Başarısını Yordama Gücü”, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (1), 103 – 113.
- Babaoğlu, E. (2017). “Yozgat’ta öğrenci başarıları: Başarı engelleri ve başarıyı artırmak için yapılabilecekler”, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14 (37), 23 – 40.
- Baltaş, A. (1998). *Stresten Uzak Üstün Başarı*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Başar, M. ve Doğan, M. (2020). “Öğrencilerin Matematik Korkusunun İncelenmesi”, *Turkish Journal of Educational Studies*, 7 (3).
- Bogale, Hailu R. and Shiber, John G. (1996). “Teachers' Perception of Student Academic Success” *1996 ASEE Annual Conference Proceedings*, Session 2666.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak E., Akgün, Özcan E.,- Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Ceylan, E. ve Berberoğlu, G. (2007). “Öğrencilerin Fen Başarılarını Açıklayan Etmenler: Bir Modelleme Çalışması”, *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 32 (144), 36-48.
- Çınar, A. E. (2017). *Öğrencilerin Öğrenme Stratejilerini Kullanma Düzeyleri ile Teog Başarı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin: TÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dağdelen, S. ve Ünal, M. (2017). “Matematik Öğrenim ve Öğretim Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (1), 483-510.
- Gürtekin, A. (1993). *Başarı ve Başarısızlığa Yapılan Nedensel Yüklemelerin İzlenimler Üzerindeki Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: HÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Haşlamam, T. ve Aşkar, P. (2007). “Programlama Dersi ile İlgili Özdüzenleyici Öğrenme Stratejileri ve Başarı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32 (32), 110-122.
- Karabanova, O. A. and Bukhalenkova, D. A. (2016). “Perception Of Success İn Adolescentsgenlerde Başarı Algısı”, *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, Issue: 233, 13-17.

- Kızgın, A. (2019). *Okuma Motivasyonu ve Okuduğunu Anlamanın Akademik Başarıya Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde: ÖHÜ. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Klem, A. M. and Connel, J. P. (2004). "Relationships matter: Linking Teacher support to student engagement and achievement", *Journal of School Health*, 74 (7), 262-273.
- Kurtuldu, B. S. (2010). *Okulöncesi Eğitiminde Okul Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunların Öğretmen ve Veli Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya: SÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kurtuldu, M. K. (2010). "Piyano Eğitiminde Başarısızlık Nedenlerine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi", *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18 (3), 917-930.
- Mert, M. (2018). *Ortaokul Öğrencilerinin Matematik Başarılarında Matematiğe Yönelik Kaygı ve Üstbilişsel Farkındalık Düzeylerinin Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erzincan: EÜ. Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Okuyucu, A. (2017). *İlkokul Döneminde Anne Baba Tutumlarının Öğrenci Başarısına Etkisi Esenler İlçesi Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: YTÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özben, Ş. (1996). "Başarısızlık Psikolojik Bir Zehir Midir", *Yaşadıkça Eğitim*, İstanbul, (47), 2-4.
- Öztürk, S. A. (2018). *Ortaokul Öğrencilerinin Matematik Dersindeki Başarısızlık Nedenlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: FÜ. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*, M. Bütün ve S. B. Demir (Çev Edt). Ankara: Pegem Akademi.
- Pintrich, P.R., and Groot, E. V. De., (1990). "Motivational And Self-Regulated Learning Components Of Classroom Academic Performance", *Journal O F Educational Psychology*, 82 (1), 33-40.
- Sadıkoglu, G. (2002). *Aile Psikolojisi ve Eğitimi*, (Editör: Dursun Gökdağ), Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 23-31.
- Sağlam Tosun, N. (2016). *8. Sınıf Öğrencilerinin Fen ve Teknoloji Dersi Başarılarını Etkileyen Bazı Faktörlerin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya: NEÜ. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Seçer, H. (2013). *Bireysel Kariyer Planlama ve Kişisel Başarı Algısı Arasındaki İlişki ve Pamukkale Üniversitesi'nde Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Denizli: PÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sezgin, F.- Koşar, D.- Koşar, S. ve Er, E. (2016). "Liselerde akademik başarısızlık: Nedenleri ve önlenmesine ilişkin öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleri", *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (1) 95-111. DOI: 10.17679/iuefd.1711953
- Şeker, M. (2013). *İlköğretim 6,7 Ve 8. Sınıflarda Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Dersinde Öğrenci Başarısını Etkileyen Faktörler (Tosya Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çorum: HÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Taşdemir, M. ve Taşdemir, A. (2010). "Okullarda Başarı ve Başarısızlık Olgusu: Tipik Öğrenci Davranışları Yönüyle Bir Durum Araştırması", *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23 (2), 471-503.
- Taşkıran, A. (2017). "Anadolu üniversitesi açıköğretim fakültesi öğrencilerinin başarı atıfları üzerine fenomenolojik bir inceleme", *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi-Journal of Qualitative Research in Education*, 5 (1), 58-79. DOI: 10.14689/issn.2148-2624.1.5c1s3m
- Turan, S. ve Demirel, Ö. (2010). "Öz-Düzenleyici Öğrenme Becerilerinin Akademik Başarı ile İlişkisi: Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Örneği", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38 (38), 279-291.

- Tunçkol, H. (2016). *Ortaokuldaki Öğrencilerin İngilizce Öğrenimindeki Başarısızlık Nedenlerinin İncelenmesi (Bartın/Ulus Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Düzce: DÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü,
- Türk Dil Kurumu, (2019). “Güncel Türkçe Sözlükler”, <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 12.12.2019).
- Ulutan, E. (2018). *Teog Fen Bilgisi Başarısını Etkileyen Değişkenlerin Çok Düzeyli Regresyon Modeli ile İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: HÜ. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Valkyrie, Carmen, (2015). *The Effects of Teacher Attitudes on Student Achievement in The High School Setting*. Doctoral Thesis.Nashville: TNU.
- Wallace, M. R. (2009). “Making Sense of The Links: Professional Development, Teacher Practices, And Student Achievement”, *Teachers College Record*, 111(2). 573-596.
- Yazıcı Çelebi, G. ve Çelebi, B. (2018). “Lise Öğrencilerinin Yaşam Doyumu Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”, *Erciyes Journal of Education*, 2 (2), 1-15. DOI: 10.32433/eje.421904
- Yıldırım, S. (2017). *Liselerde Öğrenci ve Öğretmenlerin Güvenli Okul İklimi Alguları ile Öğrencilerin Akademik Başarıları Arasındaki İlişki*, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: HÜ. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yıldız, N. (1999). *Çocukların Okul Başarısında Aile ve Çevresel Faktörlerin Rolü*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: MÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Zimmerman, B. J. And Pons, M. M. (1986). “Development of Structured Interview for Assessing Student Use of Self-Regulated Learning Strategies”, *American Educational Research Journal*, 23 (4), 614-628.